

המיסמכים המחר'דים שהוגשו בתום עדותו של יואל בראנד

אשמה נוראה

יואל בראנד

„מדוע הם הגישו את המיסמכים האלה? האם יצאו מדעתם?” שאלה זו, שנעלטה בעל כורחו מפיו של כתב באולם, ניקרה בלב כל אחד מן הנוכחים, הבקי בפרשת השואה.

„הם” — היו אנשי התביעה הי כללית. אולם היה ברור שגרעון האונזר לא החליט לבדו על צעד זה. הוא קיבל אישור מן הצד הגבוה ביותר. לא רק ממושה שרת, אלא מצמרת השלטון.

המיסמכים — היו צרור של נירות, שבאו להוכיח כי משה שרת, חיים וייצמן, דויד בן-גוריון וחבריהם לא התייחסו ב־אדישות לשליחתו של יואל בראנד, ושעשו כמיטב יכולתם להצלת 800 אלף היהודים שציפו באותו רגע, במאי 1944, להשמדתם. לא היתה למיסמכים אלה שום שייכות אחרת למשפט. הם לא נגעו במאומה ל־שאלת אשמתו או אי־אשמתו של אדולף אייכמן. הם הוגשו מפני שמישהו רצה ל־הקדים תרופה למכה, להשיב מראש תשובה לשאלה שנתבקשה מעצמה מעדותו של בראנד: מה עשו המנהיגים?

על כן נעשה מה שלא נעשה קודם לכן. מה שלא נעשה בעת משפט קסטנר, כאשר משפלת שרמון גליה בגלל פסק־דין של המושל בנימין הלוי. מה שלא נעשה כאשר השומעה לראשונה ההאשמה המפורסדת כי משה שרת, אהוד אבריאל ואחרים הסגירו את בראנד לידי הבריטים. מה שלא נעשה כאשר פירסם בראנד את ספרו, וואשר ל־אחד מהם כתב משה שרת סיומת אישית. עתה זה נעשה. מינונים סודיים ביותר הוצאו מאות המיסמכים הנוגעים לעניין זה. מתן המאות נבחרו 15, אשר נראו לשרת ושות' כמאירים את פעולתם באור החיובי ביותר.

אולם אפילו מיסמכים מובחרים אלה עשו בדיוק את ההיפך. הם הטילו צל מחריד עוד יותר על עמדת ההגנה הציונית דאו — צל כה מחריד עד כי נשאלת השאלה — כיצד אנשים אלה עוד מסוגלים למלא תפי קיד ציבורי במדינת ישראל.

כי מסתבר שלא זו בלבד שלא עשו מאומה למען הצפויים להשי מדה — אלא ששיתפו פעולה עם הכוחות שיצאו לחבל במזיד ב־סיכויי ההצלה.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים נשדחו מדי יום באושוויץ.

באושויץ היתה המחנה, רודולף הוס, הדו"ח של מפקד המחנה, רודולף הוס, נאמר כי היתה זאת התקופה היחידה בה עבדו תאיהגאונים שלו בתפוקה מאכסמילית. על רקע זה התנהלה העיסקה. אדולף אייכמן קרא ליואל בראנד, והציע לו את ההצעה שבראנד חזר עליה השבוע ליד דוכן העדים: מיליון יהודים תמורת רבבת משאיות.

למעשה היה כלול בה סיכוי כפול: במקרה הטוב ביותר, אפשר היה להציל את המיליון כולו — ולמעשה את כל יהודי אירופה שנותרו בחיים. במקרה הרע ביותר,

יכול היה בראנד לחזור להונגריה ולהודיע לאייכמן, בצורה סתמית, כי הצעתו נתקבלה באופן עקרוני, וכי יש מקום לדיון על ה־פרטים. אייכמן התחייב מראש שבמקרה זה ישים מייד קץ להשמדה, יפוצץ את משרפות אושוויץ ויעביר אל מעבר לגבול את מאה אלף היהודים הראשונים.

מעדות הנאצים ידוע כיום כי היתה זאת הצעה רצינית. מטרתה העיקרית היתה ליצור קשר בין מפקד הוס, היינריך הימלר, ובין מעצמות המערב. שיחורום של מאה אלף היהודים הראשונים, כמפרעה ללא תנאי, באה ליצור את האתירה הדין דותית להתקשרות זו. היהודים היו אסימור נים במישחק בינלאומי היסטורי.

האם ידעו המנהיגים הציוניים על ההצעה הרצינית? עד השבוע אפשר היה לפקפק בכך. עתה הפך הדבר לוודאי: בדי"ח ובמב"רקים שלו לוייצמן הודיע משה שרת במפורש כי לדעתו ההצעה רצינית, וכי יש סיכוי לבצע הצעה כזו בממדים חסרי־תקדים. משיחותיו של וייצמן עם אנתוני אידן, שפורטו במיסמכים אלה, מסתבר כי גם וייצמן וגם אידן האמינו כי ההצעה רצינית בהחלט.

מה עשו המנהיגים הציוניים, כאשר הגיעה אליהם ההצעה שהם חשבוה לרצינית ב־יתרה? התשובה הכלולה במיסמכים אלה, כימעט ולא תיאמן.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

אייכמן הביטיח להפסיק את ההשמדה עצמה למשך שבועיים, בתנאי שעד אז יחזור בראנד. שיבתו של בראנד היתה חיונית — היא היתה התנאי המוקדם לכל אפשרות של הצלה. אולם לא נעשה מאומה כדי להבטיח שיבה זו. להיפך.

משה שרת ביקש מן השגריר הבריטי באנקרה לסדר לו אשרת־כניסה לתורכיה, כדי לשוחח עם בראנד. הוא לא קיבל את האשרה. כל ילד מבין, לאור המיסמכים, מדוע: השגריר הבריטי חיבל בכך. כי היה מנוי וגמור עם הבריטים למנוע את יציאת ה־יהודים מאירופה, מפני שיהודים אלה רצו לבוא, בסופה של הדרך, לארץ־ישראל.

האמנם אפשר להאמין כי היתה דות הבינלאומית, בעלת הקשרים העצומים, לא היתה מסוגלת לה־שוג ברגע נורלי זה אשרת־כניסה לנציגה? האם לא היה מנוס מ־פנייה אל השגריר הבריטי בעניין זה?

כאשר לא נתקבלה האשרה, היה צריך להיות ברור כי האנגלים עוינים. בכל זאת פיתו שליחיו של משה שרת את בראנד, בניגוד לרצונו, לצאת מתורכיה ולעבור את הגבול לסוריה, שהיתה כבושה בידי הבריטים. מובן מאליו שבראנד נאסר על־ידי האנגלים. הם הביאוהו לשרת, שחיכה לו ארבעה ימים בחלב. האנגלים הבטיחו ל־שחררו מיד, כדי שיוכל לחזור. אך בראנד נכלא — עד שנסתיימה השמדת יהודי הונגריה, פרש ליהודי בודפשט.

מה עשו מנהיגי הסוכנות מול מעילה גסה זו באימון? הם הפי

תפקו כמקשה אריכה ופרטית מן האנגלים לשחררו. זה הכל.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

אבל למנהיגי הסוכנות היה זמן. הרבה זמן. בראנד בא לאיסטנבול ב־19 במאי. חיים וייצמן קיבל את ההודעה הראשונה על כך בלונדון ב־2 ביוני — 14 יום לאחר מכן, בדיוק בתום התקופה שנקבעה על־ידי אייכמן לשיבתו.

הסוכנות לא הודיעה את העניין לוייצמן. שרת מסר את הפרטים לאנגלים בירושלים — אלה העבירו את זה ללונדון, ומשרד החוץ הבריטי הוא שמסר את תוכן הצעתו של אייכמן לוייצמן.

במלים אחרות: מן הרגע הראי שזן פעלו מנהיגי הסוכנות בתור סוכנים בריטיים, וכל הקשר בינינו הם לבין עצמם היה באמצעות הבריטים. כך ויתרו מראש על כל פעולה עצמאית. הם שיעבדו את עצמם לבריטים, שכל האיני טרם שלהם היה כי היהודים לא יינצלו.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

ב־11 ביוני נפגש שרת לראשונה עם בראנד, בנוכחות קצין בריטי. ב־6 ביוני, למעלה מתודש וחצי אחרי כוא בראנד, נפגשו וייצמן ושרת עם אידן. הלה מסר אתם בתשובות חמקניות, לא הבטיח מאר מה. ב־12 ביולי כתב שרת כי „נראה כאלו כל העסק הקשור ביואל בראנד יתתיים ב־לא כיום, מתוסר מעשה”.

ב־1 בספטמבר הודיע משרד־החוץ הבריטי לוייצמן שהאנגלים דחו את ההצעה ל־הפציץ את משרפות אושוויץ. כן נדחו כל

ההצעות להצניח צנחנים יהודיים בהונגריה לשם חבלה בשילות היהודים, או להצניח את פטי־הרכבת לאושוויץ. ההתנגדות לא באה ממשרד הבטחון הבריטי, או ממשרדי החוץ והמושבות. היינו, השיקור לים לא־הפסקת ההשמדה היו קטורים ב־עתיד ארץ־ישראל.

הבריטים, אשר שרת ווייצמן התנו כל פעולה בהסכמתם, היו ציניים לא פחות מאייכמן עצמו.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

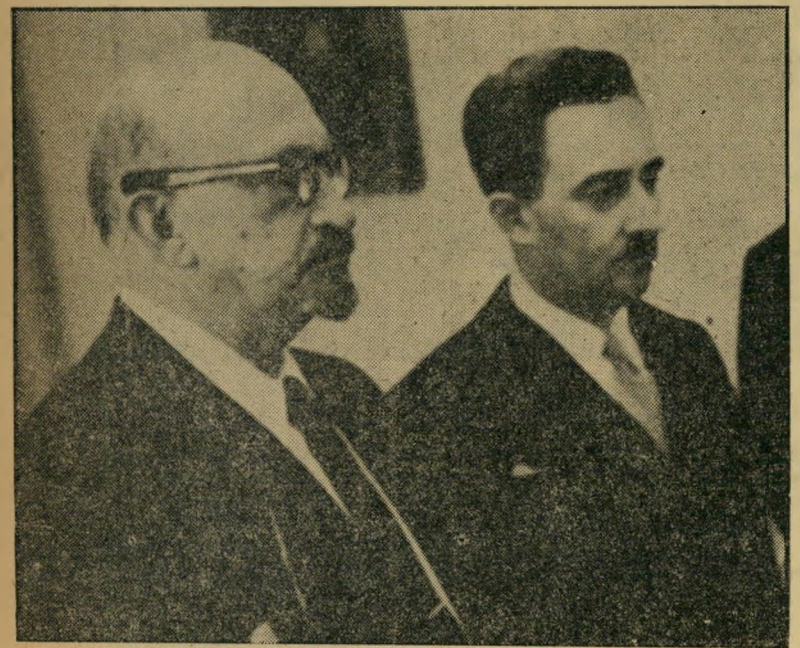
חמישה־עשר המיסמכים מוכיחים כי: במאי 1944, שנתיים וחצי אחד רי שמנהיגי הסוכנות קיבלו מחילנה, מ־חרשה ומבודפשט את הדו"חות המפורטים הראשונים על ההשמדה השיטתית, הם הציעו את ההצעות הראשונות להכצת אושוויץ, להצנחת כית־חבלה ולהריסת הרכבות, וכן הצעות להפחדת העוסקים בהשמדה.

מנהיגי הציונות לא עשו מאומה כדי להזעיק את דעת הקהל בעולם, ובעיקר בארצות־הברית, כדי להפעיל לחץ אדיר של זעזוע ציבורי חסרי־תקדים על ממשלות לונדון וואשינגטון.

למנהיגי הסוכנות לא היתה שום מדיניות, מחוץ לפניה אל אנתוני אידן בלונדון והארולד מקמייקל, הנציב העליון האנטי־שמי, בירושלים. לא היתה פנייה נפ־רדת לארצות־הברית, ומובן מאליו שלא היתה כל פנייה עצמאית ישירה לבריית המועצות, שהחזית שלה היתה הקרובה ב־יותר לאזור ההשמדה.

ארבעת המנהיגים, ששותיהם מופיעים במיסמכים מחרידים אלה — חיים וייצמן, משה שרת, דויד בן־גוריון ונחום גולדמן — פעלו בכל הפרשה כסוכנים של המדיניות הבריטית.

הם היו היו־דנראט של האנגלים.

משה שרת וחיים וייצמן

זריית החול לעיני ציבור הבוחרים בישראל, התבקעו כמו בועות סבון. כל האמצעים וכל המכשירים גויסו כדי לתעתע באזרחי ישראל. קול־ישראל שידר השכם והערב בראש מהדורות חדשותיו וביומני החדשות שלו, עיקר שיטתי אחרי כל תנועה של ראש־הממשלה. כל הצהרת נימוסין שיגרתית, שנאמרה בקבלת־פנים כלשהי לראש־הממשלה נופחה לממדים של הצהרה פוליטית בעלת חשיבות עצמה.

עליו, היה מסעו של דויד בן־גוריון לחוצי לארץ. בהעמידם פני קווק גגול, החלו תועמלני מפא"י לקונן על חוסר ההגינות הציבורית וחוסר רגש־הכבוד לאורחות הישראלית ה־המתבטא בכך שהאזרח הישראלי מתייחס אל מסע הפגישות של ביגיי כאל מסע בחירות שיגרתית, שנעד להעלות את קרנו בעיני הבוחר הישראלי. היתה להם סיבה טובה לדאגה. כי התקחת הגדולות שתלו תועמלני מפא"י בפעולת

כל האשמה על שיכמו של אייכמן, אותו חשבו למת. אם נכונה גירסה זו ואם לאו, אין ספק כי הנאצים העריכו נכונה את הגבת העולם. ואלי הודועויו אחדים מהם באמת כאשר שמעו, בעדותו של הוס, כי בשנת 1944, כאשר היתה באושויץ „עונה בוערת”, ותאיהגאונים לא הספיקו להשמדת כל יהודים ששאו מהונגריה, הושלכו התינוקות ישר לתוך המשרפות הבווערות, מבלי לטרות להרגם קודם בגאונים.